

שלום לכם ידידים!

שוב אני כותב לכם. עברנו את קובנה ואת וילנה. כמה הריסות, דם ודמעות. במינסק, בתחנת הרכבת, פגשתי כמה בחורים בני עירי. שמעתי סיפור מפי בחור בן 19 וקולו כקול זקן. הוא סיפר לי שאת משפחתי רצחו הנאצים ב־3 ביוני 1942. את בני יחידי נשא על ידיו אחיה של אשתי. אחי הגדול, צבי, התחבא עם בתו התינוקת בעליית הגג. בכיה של התינוקת הסגיר אותם. הגרמנים ירו בהם במקום והרגום.

שלושה ימים נמשך טבח יהודי העיר. את האנשים זרקו לבורות בעודם בחיים. דרבנו אותם להריגה במקלות, כמו כלבים. מי שלא יכול היה להגיע ירו בו בדרך.

לא! לא! אי אפשר לשכוח זאת.

הרבה צעירים מתו כגיבורים, שרדו רק אלה שחיו ביערות כפרטיונים ואלה שהתחבאו בכל מיני מסתורים. דבר אחד אני יודע עכשיו: צריך להרוג את פראי האדם הנאצים ומשתפי הפעולה שלהם. השנאה הבוערת בי חיזקה את ידי והפיחה בי אומץ ומרץ.

סיפרו לי כי בחור צעיר מעירנו פנה לסובבים אותו שעה שהכדורים פילחו את גופו: יהודים, חיזקו ואימצו! ניקמו את דמנו! - - - על אחותי לא ידוע לי דבר, וכן לא על אחי יהושע, שהיה מגויס ממאי 1941.

הרגו את אמי, אחי, אשתי ובני.

מדוע אני כותב לכם, הרי אתם זרים לי?! - - - קשה לי. אני מוכרח להתחלק עם מישהו בכל. אין לי אף נפש קרובה אחת, הבינו אותי.

האין יעקב כותב לכם? אני כותב לו לעתים קרובות.

שלום לכם

24 בינואר 1945

אני מחכה למכתב מכם. כתבו מה שלומכם ומה נשמע אצל יעקב. מדוע אין מכתבים? אני כותב לכם כל הזמן. כל כך מעט זמן! אנו הולכים קדימה יומם ולילה. הצבא האדום עושה את מעשהו הכביר – ניצחון על הגרמנים. כולם נחים עכשיו בין קרב לקרב, במקום לישון – כותב לכם. מי יודע מתי אוכל לכתוב לכם שוב. אנו מכים באויב.

פריץ

שלום לכם ידידים,

דרישת שלום מהחזית.

יש לי קצת זמן פנוי ואני כותב לידידים.

אנו מתקדמים, רודפים את הגרמנים, אדמת האויב בוערת, אנו נוקמים! אנו מנצחים! גאים אנו צועדים קדימה.

חוסר שינה ומצב רוח מרומם.

טוב לי עכשיו – אני משתתף בהשמדת האויב.

פריץ

קטעים ממכתביו של פריץ לויין, שנשלחו מהחזית במלחמת העולם השנייה. פריץ נפל כחייל בצבא האדום ב-8 בפברואר 1945, במזרח פרוסיה.